

Gunnar Petersson
Gullripsvägen 18
435 38 Mölnlycke
Tel 031-881003

Till

SSRKs Retrieverjaktkommitte
SSRKs Huvudstyrelse

Inför regelrevideringen 2012 har jag mottaget en enkät angående dummies på retrieverprov. Enkäten innehåller också frågor om A-prov samt praktiska prov. (Praktiskt jaktprov är en form av A-prov och A-prov är en form av praktiskt jaktprov, min anmärkning).

Fördelen med en enkät av detta slag är att man oftast kan påräkna högre svarsfrekvens jämfört med en friare uppmaning att inkomma med synpunkter på ett regelverk. Ytterligare en fördel med en enkät är att man får specifika svar på specifika frågeställningar som bedömts viktiga.

Nackdelen med en enkät av detta slag är att man lyfter ut en specifik frågeställning ur sitt sammanhang utan att som i detta fall riktigt inse ämnets komplexitet och hur den påverkar grundläggande värderingar för hela verksamheten.

Speciellt riskabelt är detta i en jakthundsklubb som SSRK där en överväldigande del av medlemmarna saknar grundläggande intressen och kunskaper i jakt- och jakthundsfrågor.

Jag anser alltså att användandet av dummies vid jaktprov är en fråga av så genomgripande slag att den måste sättas in i ett vidare sammanhang där hela jaktprovsverksamhetens inriktning granskas och ifrågasätts.

I en artikel i en jakthundstidning (Svensk Vorsteh) läste jag nyligen en artikel skriven av Per Arvelius (Institutionen för husdjursgenetik, Sveriges Lantbruksuniversitet) följande: "Det är heller inte ovanligt att de traditionella proven utvecklats så pass mycket till rena tävlingar att det ursprungliga syftet tappats bort. Detta kan medföra att man inte längre premierar de bästa bruksdjuren".

Detta gäller SSRKs provverksamhet mer än någon annan jakthundsklubb.

Man måste ställa sig frågan om vi fortfarande hävdar innehållet i jaktprovsbestämmelsernas § 1.

Av ovan nämnda skäl har jag valt att dels besvara enkäten men att dessutom bifoga dessa utförligare synpunkter på de frågeställningar som enkäten berör och med en uppmaning att se hela regelproblematiken i ett vidare sammanhang. För ordningens skull sänder jag också denna skrivelse till SSRK HS, som har det direkta ansvaret för regelrevideringar och som därför alltid bör ge direktiv till arbetsgrupper om vilka principer, som skall styra arbetet. Enkäten har besvarats och sänts som vanlig post. Mina kompletterande synpunkter har avsänts som e-post.

Kompletterande synpunkter på enkät angående dummies på retrieverprov.

Bakgrund

Sedan 2007.01.01 gäller att prov i elitklass skall genomföras med dummies och inte som tidigare med vilt. Bestämmelserna är i vederbörlig ordning antagna vid SSRKs fullmäktigemöte 2005 att gälla under fem år. Även om reglerna i formell mening är antagna i behörig ordning kan konstateras att övergången till dummies inte var förankrad hos domarkåren. Detta stod klart vid efterföljande domarkonferens där stark kritik framfördes på denna punkt. Redan erfarenheter efter första provsäsongen med de nya reglerna ingav oro med anledning av den förändrade bild som elitklassen uppvisade.

Hundens instinkter och natur

Hundens användning som medhjälpare vid jakt är den äldsta formen av samarbete mellan människa och djur. Den bygger på två grundläggande förutsättningar: Hunden är ett rovdjur och hunden har en stark social instinkt. Utan dessa två grundläggande förutsättningar hade en användning av hunden som aktiv part vid jakt inte varit möjlig. Även efter tusentals år och med den gradvisa domesticering som skett hos hunden bygger användningen av hund fortfarande på dessa grundförutsättningar.

Det är också dessa instinkter hos våra retrievrar som vi utnyttjar när vi låter hundarna söka och apportera vilt för oss. Hundens beteende att söka efter byte (kött) och bringa det till oss (flocken) är så hårt programmerat i generna att det inte går att helt avla bort men det gäller just kött och inte födoämnen av annat slag som hunden också gärna äter. Detta är väl belagt inom beteendevetenskapen. En som beskrivit detta på ett lättfattligt sätt är docenten Göran Bergman (Helsingfors Universitet) i en bok med titeln Varför gör hunden så.

En annan forskare av senare datum, Sofia Lindberg (agronom vid institutionen för husdjursgenetik på SLU), har tillsammans med Anne Buksch gjort en intressant analys, som är av särskilt intresse för retrieverjaktproven. Sammanställningen av analysen gjordes i en signifikanstabell. (Signifikant= de skattade skillnaderna är större än vad som kan förklaras av slumpen). Av analysen kan utläsas att ifråga om apportföremål fanns signifikant skillnad mellan vilt och dummy. Hundar, som genomförde testet med vilt hade generellt högre intensitet i sökandet än de som testades med dummy. Dessa uppgifter är hämtade ur Hundsport Special 2004.

All forskning med vetenskaplig substans pekar så vitt jag vet i en och samma riktning.

Erfaret jakthundsfolk med inriktning på apportering har från en lekmannamässig nivå gjort samma iakttagelser. Därmed kan konstateras att såväl beprövad erfarenhet som vetenskap styrker uppfattningen att sök efter vilt sker med större intensitet än sök efter andra föremål.

I brittisk litteratur och jakthundspress har ämnet vilt – dummies ofta berörts. I Shooting Gazette, som är det ledande magasinet när det gäller jakt och jakthundar har ämnet ofta berörts. I en frågespalt om jakthundar besvarade Jeremy Hunt en fråga om bristande apporteringslust följande: "Although we all know that some dogs find dummy work less exiting once they have started retrieving game, it's only a few that refuse completely to fur or feather."

Så vitt jag vet förekommer inte dummy i någon klass vid jaktprov i något land där retrievern är etablerad som jakthund. Inte heller hos jakthundsraser där apportering ingår som delmoment bland många andra uppgifter har man ens framfört tanken att byta vilt mot dummy.

Bärande principer

De bärande principer kring vilka jaktprovsverksamheten är uppbyggd i Sverige har inte tillkommit av en slump och detta gäller i stort sett alla former av jaktprov. De kan sammanfattas enligt följande:

- Proven skall utformas utifrån den praktiska jaktens villkor och krav och man vill inte se en uppdelning i jakthundar och jaktprovshundar.
- Proven skall i mesta möjliga mån efterlikna praktisk jakt.
- Proven skall vara till ledning för avelsarbetet.

I svensk tolkning innebär detta att provresultaten skall kunna utvärderas.

Dessa grundläggande principer är egentligen självklara hos jägare och jakthundsklubbar, inte bara i Sverige utan runt om i Europa. I Storbritannien, som är hemland för flertalet av SSRKs raser skulle det vara otänkbart att ens antyda en övergång från vilt till dummy vid jaktprov.

Den interna debatten

Givetvis har införandet av dummy i elitklass skapat en omfattande debatt i klubben och även i Apportören har frågan varit föremål för synpunkter i olika riktningar. Det är i huvudsak tre frågor som engagerat:

- söklusten (sökets intensitet).
- apportgreppet (greppets hårdhet).
- fördelar med dummy vid prov med högsommarvärme.

Om söket blir lättare eller svårare vid användandet av vilt eller dummy har diskuterats flitigt. Frågan kan ha ett akademiskt intresse men saknar betydelse i detta sammanhang. När var en jägare senast ute och jagade dummy? Det ligger inget värde i provformer som är vare sig lättare eller svårare än de som förekommer vid jakt. Det får nog konstateras att hundens lust att söka efter vilt är större än lusten att söka efter något annat. I synnerhet gäller detta för hundar som redan används vid praktisk jakt. Vad händer med hundar som enbart tränats på apportering av vilt? För dessa är det meningslöst att starta i elitklass. Jag och säkert många med mig har noterat att vissa hundar tycks växla obekymrat mellan vilt och dummy men ändå måste konstateras att genuina jakthundar missgynnas vid dummyprov och sporthundar som i huvudsak tränats på dummy gynnas. Då är det något grundläggande fel i hela tankegången.

En annan återkommande fråga är om det är möjligt att bedöma hundens grepp (hårdhet) vid apportering av dummy. Egentligen är denna fråga i sammanhanget lika ointressant som den förra. Den enda relevanta fråga är hur greppet är när hunden apporterar vilt. Vilt utlöser helt andra instinkter hos hunden än vad en tygpåse gör och sammanfattningsvis så kan sägas att oavsett om söket är bra eller dåligt och om greppet är mjukt eller hårt så måste detta avgöras vid provformer som avser vilt.

Den tredje frågan som gäller prov i högsommarvärme och med de olägenheter detta för med sig vid hanteringen av vilt får man hantera på annat sätt:

Undvik att arrangera prov vid denna tid. Det efterliknar inte praktisk jakt att ha prov under den varmaste tiden på sommaren. Det är också lämpligt att i större utsträckning använda viltslag som normalt apporteras vid jakt med retriever. Änder är idag knappast dyrare än mås och trut.

Utnyttja inte en provplats till för många hundar och aldrig samma provplats två dagar i rad.

Det skadar inte att åtminstone tänka i dessa riktningar och att inte köra vidare i gamla spår.

Det finns åtskilligt mer att säga i dessa intressanta frågor men tiden medger inte fler utläggningar nu.

Mölnlycke 2010.01.11

Gunnar Petersson